

LANDSFORENINGEN DANMARK-SOVJETUNIONEN

VIRKSOMHEDSBERETNING 1979 - 1982

INDLEDNING

I den forløbne kongresperiode på næsten 4 år har Landsforeningens arbejde været kendetegnet ved en kraftig aktivtetsudvidelse, især inden for arbejdsområdet servicefunktion over for organisationer, skoler, læreanstalter og enkeltpersoner m.h.t. oplysninger om sovjetiske forhold og konkret hjælp i særlige situationer. Udviklingen i Landsforeningens egne, udfarende initiativer har været svingende, men en række nye arrangementer og foranstaltninger har dog også kendetegnet perioden.

De politiske begivenheder internationalt som nationalt har ikke kunnet undgå at influere på Landsforeningens udfoldelsesmuligheder. Begivenhederne i Afghanistan og Polen, boykotten mod OL i Moskva og det forværrede internationale klima mellem Øst og Vest har sat sit præg på den del aktiviteter, især hvor officielle danske myndigheders medvirken har været ønskelig. I den sidste tid synes der dog at kunne spores en vis optøning i disse forhold. Til gengæld har der ikke kunnet konstateres en svækket interesse for sovjetiske forhold fra lokale kontakter og enkeltpersoner - tværtimod.

Den forværrede økonomiske situation i Danmark har desværre betydet, at mange kommunale institutioner, biblioteker o. lign. ikke i samme omfang som tidligere har haft mulighed for at engagere sig økonomisk i enkeltstående arrangementer såsom koncerter og udstillinger, selv om den principielle holdning har været positiv. Dette har betydet en større økonomisk og arbejdsmæssig belastning for Landsforeningen ved gennemførelsen af sådanne arrangementer, hvor det blev skønnet af stor betydning, at de blev gennemført.

De dansk-sovjetiske relationer tegnes naturligvis ikke alene af Landsforeningen; der har i perioden kunnet konstateres en øget aktivitet inden for det kulturelle område ved arrangementer, hvor Landsforeningen ikke har været direkte part, men ofte har ydet råd og dåd. F.eks. kan nævnes OL-udstillingen hos Sammenslutningen af Danske Multihaller, udstillingen af sovjetiske monumentalkunst på Dronninglund Kunstcenter, udstillingen af Russisk malerkunst på Statens Museum for Kunst, balletgæstespillet med Maja Plizetskaja,

cirkusgæstespillet gennem flere måneder i Cirkusbygningen i København samt en lang række andre mindre udstillinger og gæstespil fra Sovjetunionen.

En speciel fremhævelse skal ske af det sovjetiske skoleskibsbesøg i sommeren 1981 med "Sedov" i anledning af 300-året for Vitus Berings fødsel. På formel invitation fra Horsens kommune (Berings fødeby) og med Landsforeningen som primus motor gennemførtes et opsigtsvækkende besøg i København, Horsens, Århus og Esbjerg samt Torshavn. Landsforeningen fik i den forbindelse stor hjælp af Sømændenes Forbund, som blev kollektivt medlem af Landsforeningen, ligesom der skabtes nye kontakter som grundlag for det fremtidige arbejde.

Denne positive udvikling ser ud til at have gode muligheder for at fortsætte fremover, og Landsforeningen har her en vigtig opgave i at understøtte alle bestræbelser for at fremme sådanne arrangementer.

ORGANISATIONEN

Antallet af organisationer og institutioner, der er kollektivt medlem af Landsforeningen, er øget i perioden med 17, således at der nu er kollektivt tilsluttet 44 organisationer m.v. Heraf er 37 tilsluttet centralt/København, mens der i provinsen er 2 i Aalborg, 3 i Esbjerg og 2 i Odense. De centralt/københavnske tilsluttede omfatter både lokale, københavnske organisationer og landsdækkende organisationer og firmaer med hovedkontor i København (jfr. bilag 1); der har i praksis ikke været skelnet mellem disse.

Forbindelserne til de kollektive medlemmer har i perioden været for svag og tilfældig, ligesom de kollektive medlemmer har været for ringe repræsenteret i ledelserne. Med hensyn til tilbud om udstillinger og koncerter er det i for høj grad de samme, få organisationer, der benytter sig heraf, hvilket Landsforeningen må bære en del af skylden for. På det seneste er der dog sket en forbedring med øgede tilbud, også om foredrag og film, ved arrangementer hos det pågældende kollektive medlem selv, ligesom der er skabt et bedre baggrundsmateriale for tilbud om studierejser til Sovjetunionen.

Landsforeningen som helhed har i perioden haft en støt tilgang af individuelle medlemmer, således at foreningen nu har over 3.000 medlemmer. Med en bruttotilgang på op imod 1.000 nye medlemmer i 4-års perioden, kunne det opnåede medlemstal forventes at være noget større, men en hel del medlemmer er i mellemtiden forsvundet ud af systemet. Direkte udmeldelser af Landsforeningen - det være sig af politiske eller andre grunde - har været forsvindende få. Til gengæld har der især i Københavnsområdet været mange tilfælde af adresseforandringer, hvor den ny adresse ikke er meddelt Landsforeningen, og hvor eftersendelsesadresse ikke har været oplyst til postvæsenet - sådanne medlemmer kan kun komme ind i systemet igen ved deres egen henvendelse eller betaling af kontingent.

Da Landsforeningens kartotek er sparsomt med personlige oplysninger, er der ikke mulighed for en nærmere statistisk behandling af medlemsmassen, men ud fra de mange personlige henvendelser om medlemskab kan det med nogen sikkerhed skønnes, at der i perioden overvejende er sket en tilgang af yngre mennesker, som også i højere grad har præget deltagelsen ved de forskellige arrangementer. Det må herudfra formodes, at gennemsnitsalderen hos medlemmerne er dalet.

Der er i perioden ikke kommet flere afdelinger til, således at der fortsat er følgende 9 afdelinger: København, Slagelse, Bornholm, Odense, Esbjerg, Horsens, Århus, Randers og Aalborg. Der er taget skridt til oprettelse af en ny afdeling i Brøndby kommune, hvilket forventes ske i løbet af foråret 1983. Der har i perioden været arbejdet på at skabe et grundlag for oprettelse af afdelinger i Silkeborg, Tønder og Roskilde.

Københavns-afdelingen har haft en kraftig stigning i aktivitetsniveauet, væsentligst ved intensiv udnyttelse af faciliteterne i Venskabshuset; der er således efterhånden gennemført mindst 1 ugentlig foredrags/debataften og 1 ugentlig spillefilmsaften i sæsonen september-maj. For 1982 er resultatet: 42 spillefilmsaftener, 43 special-films arrangementer (for børnehaver, skoleklasser, russiskhold, rejsegrupper m.v.), 28 foredrags- og debataftener, 5 medlems- og festarrangementer, 16 studiekredsftener, ialt med ca. 5.800 deltagere. Ved de fleste arrangementer har der været adgang for alle interesserede, og der er konstateret en stigende tendens til, at der er mange nye ansigter ved de forskellige arrangementer, således at de "trofaste" gengangere

udgør en stadig mindre procentvis andel af de fremmødte.

For provinsens vedkommende gør det forhold sig gældende, at aktiviteterne ofte i høj grad afhænger af enkeltpersoners tid, kræfter og muligheder for at yde et stort og slidsomt arbejde. Der vil derfor for disse afdelinger, som slet ikke har de faciliteter, som Københavns-afdelingen råder over, karakteristisk være tale om større eller mindre udsving i aktivitetsniveauet over en længere periode.

For Odenses vedkommende gav etableringen af et egentligt venskabshus i samarbejde med andre venskabsforeninger et solidt fundament for en kontinuitet i arbejdet, som ellers kunne være vanskeligt at opnå. Der er i perioden gennemført regelmæssige arrangementer, ofte i samarbejde med andre. Odense-afdelingen har tit stået for værtsskabet af sovjetiske delegationer og været formidler af sådanne til Odense kommune. En særlig indsats har været formidlingen af kunstudstillinger til Central Biblioteket samt den uzbekiske udstilling på Odense Rådhus i 1983.

Esbjerg afdeling har udfoldet en mangfoldig og alsidig virksomhed, specielt med at udbrede informationer om Sovjetunionen. I perioden er der etableret et godt forhold til Esbjerg Rådhus, hvor der har været vist mange udstillinger om Sovjetunionen. Et karakteristisk træk er, at der i arbejdet er søgt at komme meget bredt ud med oplysningsmateriale til uddannelsesinstitutioner, arbejdspladser, bolig- og fagforeninger, ligesom der i de offentlige møder arrangeret af foreningen er givet offentligheden et indblik i et vidt spektrum af den sovjetiske virkelighed.

Aalborg afdeling har traditionelt haft et tæt samarbejde med den lokale fagbevægelse, som i den forløbne periode har været en imødekommende partner, når der var tale om sovjetiske delegations- eller koncertbesøg. De traditionelle kontakter har for det meste kunnet strække sig op til det højeste kommunale niveau, hvilket bl.a. har betydet, at Aalborg altid var en gæstfri vært for forskellige arrangementer, hvad enten det var store gæstespil i Aalborgshallen eller udstillinger på byens biblioteker. En vigtig aktivitetsudvidelse har været etableringen af udstillinger i andre byer i det nørrejyske område, især Hobro, hvor der er vundet nye kredse i sympati for foreningens arbejde.

Randers afdeling har haft god fremgang og fordoblet sit medlemstal. Aktivitetsniveauet har været stigende og især gennem samarbejde med AOF og Kulturelt Samvirke på Randers-egnen er det lykkedes at tiltrække større arrangementer til byen, f.eks. det grusinske ensemble i forbindelse med kulturdagene i 1980. Specielt skal nævnes den særlige institution - Randers Festuge - i august måned, hvor foreningen har ydet væsentlige bidrag i form af cplysende sovjetiske film, spillefilm og børnefilm.

Århus afdeling, som traditionelt hører til blandt landets største, alene i kraft af byens størrelse og tilstedeværelsen af et universitet med et slavisk institut, har et godt udgangspunkt for en frugtbar virksomhed i Landsforeningens arbejde. Gennem de mange sprogligt-faglige kontakter har der været et godt arbejdsgrundlag for en virksomhed, der især tog sigte på at inddrage de kredse af offentligheden, der specielt havde en interesse for den sovjetiske, humanistiske verden. Dette har kunnet udnyttes gennem tilbud til sovjetiske delegationer og turistgrupper, der har kunnet opnå givende besøg hos danske akademikere og studenter med interesse for sovjetiske forhold. Der har været gode muligheder for at udnytte universitetets faciliteter med foredrags- og filmsaftener.

Horsens afdeling har med små ressourcer og få faciliteter til rådighed haft vanskelige betingelser i sit arbejde, men har dog alligevel formået at markere sig med udstillinger, gæsteforedrag, ensemblebesøg under kulturdagene og specielt i forbindelse med besøget af det sovjetiske skoleskib "Sedov", hvor initiativet i sin tid udgik fra Horsens afdeling.

Slagelse afdeling har på grund af fraflytning af meget aktive kræfter haft problemer i en periode, hvor virksomheden reelt lå stille. Men ved inddragelse af nye kræfter og kontakter er det lykkedes at retablere afdelingen, således at det i 1982 var muligt at binde an med et gæstebesøg af det uzbekiske kulturdags-ensemble. Der er nu skabt et grundlag for en videreudvikling af virksomheden.

Bornholms afdelings arbejde har været underlagt det generelle problem for øen med den geografiske skævhed. Kommunikationskanalerne til det øvrige Danmark er langsommelige og besværlige. Det har betydet, at Bornholm praktisk taget aldrig får besøg af sovjetiske delegationer og foredrags-

holdere. Bornholm har tidligere haft glæde af de sovjetiske krydstogtskibes anløb, hvor der fra afdelingens side blev gjort en stor indsats med at arrangere rundture og besøg for de sovjetiske turister samt koncerter for det ledsagende ensemble. Skibsanløbene er imidlertid efterhånden hørt op, og dermed et vigtigt incitament i afdelingens arbejde. Afdelingen har i for høj grad været overladt til sig selv uden tilstrækkelig støtte centralt fra.

Generelt har der i perioden været savnet en egentlig rejsesekretærfunktion, der kunne støtte provinsafdelingerne i deres arbejde og bl.a. også holde afdelingerne bedre informeret om kommende besøg og andre arrangementer.

SAMARBEJDET MED SSOD

Samarbejdet med Sammenslutningen af Sovjetiske Venskabsforeninger (SSOD) og foreningen "USSR-Danmark" har udviklet sig positivt i perioden. Samarbejdets omfattende karakter afspejler sig i samarbejdstalerne, der indgås med SSOD, tidligere for 1 år og nu for 2 år ad gangen. Samarbejdsaftalerne dækker en bred vifte af dansk-sovjetiske forbindelser, lige fra aftaler om de årligt tilbagevendende kulturdage, udveksling af delegationer, afholdelse af fælles seminarer, til udveksling af materialer, bøger og tidsskrifter. Landsforeningen modtager mange værdifulde materialer fra SSOD, fotoudstillinger, bøger, aviser m.m. i et omfang, som Landsforeningen med sine ressourcer ikke har mulighed for at gengælde. Det er dog lykkedes med kulturministeriel støtte at lave en stor fotoudstilling om Broby-Johansen, som er foræret til SSOD.

Selv om der er en lang kommunikationsvej til Moskva, har der i det daglige alligevel været tale om rimelige korrespondancebetingelser, dels indirekte gennem den sovjetiske kulturattaché Valentin Kurentsov, dels direkte til SSOD, efter at de fik installeret telex, hvilket har været meget værdifuldt for de løbende kontakter.

KULTURDAGENE

De årlige Sovjetiske Dage i Danmark med speciel præsentation af en af sovjetrepublikkerne er langt det største og mest resourcekrævende arrangementskompleks i Landsforeningens virksomhed, men også det, hvor der skabes den største berøringsflade

med den danske offentlighed.

I perioden har Kirgisien været præsenteret i 1979, Grusien i 1980, Litauen i 1981 og Uzbekistan i 1982. Hver gang har Landsforeningen været vært for et kunstnerisk ensemble, en turistgruppe, en delegation, en udstillingsdirektør og en stor udstilling fra republikken. I forbindelse med kulturdagene har der været gennemført arrangementer i følgende byer: København, Brøndby, Gladsaxe, Rødovre, Roskilde, Helsingør, Slagelse, Frederiksværk, Vordingborg, Stege, Maribo, Nakskov, Odense, Svendborg, Tommerup, Tønder, Askov, Esbjerg, Fredericia, Horsens, Århus, Silkeborg, Randers, Holstebro, Aalborg og Frederikshavn - ialt 26 byer.

Arrangementerne har som oftest været gennemført i samarbejde med kommunale kulturudvalg, fagbevægelsen, teaterforeninger, oplysningsforbund og koncertsalene selv samt ved Landsforeningens lokalafdelinger. Samarbejdet med andre organisationer er af største vigtighed for vellykkede arrangementer, ikke alene direkte økonomisk, men også ved disse organisationers muligheder for større lokale kontaktflader.

Desværre har der på grund af økonomiske stramninger i de sidste år været en stigende tendens til, at Landsforeningen selv har måttet påtage sig byrderne ved koncerter og udstillinger, hvilket har været en alvorlig belastning for Landsforeningens ressourcer.

INFORMATIONSVIRKSOMHEDEN

Informationsvirksomheden er et omfattende begreb, som i realiteten dækker næsten hele Landsforeningens virksomhed, således som den er beskrevet under beretningens forskellige kapitler. Under dette kapitel behandles den "rene" oplysnings- og foredragsvirksomhed.

Offentlige foredrags- og diskussionsmøder udgør en vigtig bestanddel af afdelingernes arbejde med at udbrede kendskabet til Sovjetunionen, men en særlig dimension får det, når der kan bydes på sovjetborgere som oplægsholdere.

I henhold til samarbejdsaftalen med SSOD modtager Landsforeningen hvert år delegationer og særlige gæsteforelæsere fra Sovjetunionen. Sidstnævnte er specialister med særlige kund-

skaber inden for et specielt område. I perioden har Landsforeningen været vært for 8 gæsteforelæsere inden for områderne international politik, religion, økonomi og medicin. Der har været gennemført foredragstourneer landet over, og de bedste resultater er opnået, hvor der arrangeredes foredrag på gymnasier og seminarier, mens egentlige offentlige møder ofte har haft svært ved at tiltrække et større publikum; ligeledes har det også knebet med mediernes bevågenhed over for disse fremragende besøg.

Et vigtigt supplement har været muligheden for at trække på repræsentanter for den sovjetiske ambassade, der med stor velvillighed har stillet sig til rådighed for afdelinger og institutioner - Landsforeningen støder ofte på ønsket om at møde en "rigtig russer".

Udbredelsen af oplysende materialer om Sovjetunionen er et vigtigt led i oplysningsarbejdet. Landsforeningen får mange henvendelser fra skoler, både lærere og elever, der har et alt for utilstrækkeligt lærebogsmateriale om Sovjetunionen. Landsforeningens bibliotek har her i mange tilfælde kunnet træde til med materialer og oplysninger og har haft stor gavn af de bøger, pjecer og brochurer, som er modtaget af APN og SSOD. Landsforeningens egne oplysende materialer har været sparsomme og for det meste indskrænket sig til foldere om Landsforeningen; her skal dog siges, at behovet på fremragende vis tilgodeses af magasinet "Fakta om Sovjetunionen", hvormed Landsforeningen har et udmærket samarbejde.

REJSEVIRKSOMHEDEN

Landsforeningens rejsepartner i Sovjetunionen har først og fremmest været den sovjetiske faglige landsorganisations rejseorganisation "Centrotourist", med hvem der er indgået årlige kontrakter, men også med Intourist og ungdommens rejseorganisation Sputnik har der været samarbejde; Intourist har det dog i de sidste par år ikke været muligt at få direkte samarbejde med på grund af Intourists ønske om at koncentrere samarbejdsaftalerne med få danske kommercielle bureauer, mens der til gengæld med Sputnik i 1982 for første gang er indgået en egentlig kontrakt, gældende for 1983.

Landsforeningens rejser har groft taget kunne opdeles i 3

kategorier:

I ferieprægede rejser med individuel tilmelding, II studieprægede rejser med individuel tilmelding, III egentlige studierejser på bestilling fra hele grupper.

Fordelingen på årene ser ud som følger:

	I grp/delt.	II grp/delt.	III grp/delt.	total grp/delt.
1979	8/213	8/150	30/994	46/1357
1980	9/162 ^{x)}	5/121	19/484	33/767
1981	5/85	5/88	13/353	23/526
1982	8/162	6/117	11/364	25/643
I alt	30/622	24/476	73/2195	127/3293

X) incl OL-rejser 3/59

Det fremgår helt klart, at der er tale om en tydelig nedadgående tendens, selv om situationen er stabiliseret i løbet af 1982. Det markante fald fra 1979 til 1980 skyldes til en vis grad de Olympiske Lege i 1980, hvor der i en 4 måneders periode om sommeren praktisk taget var blokeret for andre rejser end Olympiade-rejser. Sådanne var der til gengæld rigeligt med tilbud af, men udnyttelsen blev voldsomt hæmmet af den internationale boykot af De Olympiske Lege, ligesom der var for ringe mulighed for at imødekomme folks ønsker om adgangsbilletter til de for danskere interessante sportskonkurrencer; salget af adgangsbilletter var i Danmark monopoliseret hos et enkelt bureau.

De stigende opholds- og flypriser samt en stigning i kursen på rublen på ca. 50% i perioden har presset salgspriserne i vejret til et niveau, hvor mange mennesker ikke mere kan være med, selv om priserne har måttet holdes kunstigt nede ved beskæring af administrationsbidraget (bruttoavancen). Ligeledes har der været en skærpet konkurrence fra de kommercielle bureauer, der dels på visse punkter har bedre betingelser, dels kan benytte den offentlige avertering, som Landsforeningen er afskåret fra, da rejserne principielt er for Landsforeningens medlemmer. Under de betingelser er der forklarligt, at det er vanskeligt at få nogen stærkere udvikling inden for kategorierne I og II, hvor det i øvrigt for

sidstnævntes vedkommende fortrinsvis er pædagog- og kvinde-studierejser, der har haft interesse. De egentlige studierejser for hele grupper har været rejsevirksomhedens rygrad, og desto mere beklageligt er den tilbagegang, der har været konstateret i perioden; også på dette område mærkes en stigende konkurrence, hvor prisen spiller en stadig større rolle. Endelig har der også kunnet konstateres vanskeligheder i mange tilfælde hos den sovjetiske partner med at imødekomme kundernes ønsker om periode, byer og program.

For at gøre et fremstød på dette område er der fremstillet et specielt studierejseprogram med oplysninger og eksempler, som er distribueret til mange potentielle kunder, men virkningen heraf er det endnu for tidligt at sige noget om.

Rejsevirksomhedens fremtidsmuligheder må underkastes en nøjere analyse i betragtning af dens store andel af Landsforeningens samlede virksomhed.

UDSTILLINGSVIRKSOMHEDEN

Udstillingsarbejdet siden sidste kongres i 1979 har været meget alsidigt, men måske med en tendens til for mange aktiviteter koncentreret omkring Venskabshuset i Vester Voldgade. De udadvendte store aktiviteter har naturligt været i forbindelse med kulturdagene. Den kirgiske udstilling i 1979 åbnedes på Københavns Rådhus og fortsatte til Aalborghallen, 3 steder i Brøndby kommune og endelig i Byplanbutikken i Horsens. Ved de grusinske kulturdage i 1980 åbnedes udstillingen på Københavns Rådhus og vistes derefter i Aalborg, Horsens, Stiftsmuseet i Maribo og bibliotekerne i Hvidovre. Den litauiske udstilling i 1981 åbnedes i Aalborg med hovedvægten på Nordjyllands Kunstmuseum. Udstillingen blev i sin fulde udstrækning afslutningsvis vis på Københavns Rådhus. Udstillingen var meget stor, næsten uhåndterlig, og vi erfarede, at så stor måtte en udstilling aldrig blive, da den var for vanskelig at transportere rundt, og udstillingslokaler i den rigtige størrelse var vanskeligt at finde. 1982-kulturdagenes uzbekiske udstilling var meget anderledes end de tidligere med de mange tæpper og broderier i guld og silke. Udstillingen åbnedes på Frederiksberg Rådhus og vistes herefter på Horsens Museum, Odense Rådhus og på Sønderjyllands Kunstmuseum i Tønder.

Disse store udstillinger har været spændende og viser ved deres sammensætning de forskellige republikkers særpræg, kunstnerisk og nationalt.

Andre store udstillinger i perioden var COMECON-udstillingen i 1979, udstillinger på Land og Folk Festival, udstillingen i Venskabshuset i anledning af Kievs 1500 års dag og udstillingen om den autonome republik Dagestan.

Ud over disse store udstillinger har der været en meget aktiv virksomhed i forbindelse med forskellige sovjetiske markedage, aktuelle begivenheder og i relation til de løbende arrangementer i Venskabshuset med fotoudstillinger i port, udhængsskabe og biograf-foyer.

I den udstrækning de efterspurgte emner har kunnet dækkes ind er der fra kontoret udsendt udstillinger til afdelinger, kollektive medlemmer og institutioner i stigende omfang. Til formålet, for at vække interesse, er der til samtlige biblioteker, i anledning af 60 året for oprettelsen af Sovjetunionen, udsendt tilbud om fotoudstillinger fra alle dele af Sovjetunionen.

Som et beskedent skridt til at gøre gengæld over for den sovjetiske part har udstillingsudvalget fremstillet en udstilling i anledning af Broby Johansen 80 års dag samt 2 udstillinger i anledning af Berings 300 års dag i samarbejde med designeren Erik Bøgh. Sådanne udstillinger er et stående ønske hos Landsforeningens sovjetiske søsterorganisation og må vies større opmærksomhed i fremtiden, selv om de økonomiske omkostninger sætter en naturlig grænse for omfanget.

RUSSISKUNDERVISNINGEN

Udbredelsen af kendskabet til det russiske sprog er i Landsforeningens regie et supplement til den "officielle" undervisning, der foregår på gymnasialt og universitetsniveau, og for det meste er den organiseret som fritidsundervisning, ofte i samarbejde med oplysningsforbundene.

SSOD har velvilligt stillet en russisk gæstelektor til rådighed, som foruden at forestå russiskundervisningen i København, har haft mulighed for at besøge gymnasier med russiskundervisning og dér give gæstelektioner.

Russiskundervisningen har udover i København også været praktiseret i enkelte andre lokalafdelinger.

Ved siden af de almindelige russiskkurser på forskellige niveauer, der som regel har strukket sig over en vintersæson, har der været arrangeret intensiv-kurser, specielt tilrettelagt for turister til Sovjetunionen, der har brug for at kunne de aller-nødvendigste færdigheder for med udbytte at kunne færdes på egen hånd i det fremmede land.

I samarbejde med SSOD har det hvert år været muligt at sende russisk-studerende med nogen års universitetsbaggrund på 5- og 10-måneders stipendieophold på Pusjkin Instituttet i Moskva; endvidere har der årligt været 2 pladser på august-seminaret i Moskva for udenlandske russisk-lærere.

I samarbejde med rejseorganisationen Sputnik har der om sommeren for en 4 ugers periode været arrangeret russisk-kurser på turistbasis i Moskva, Leningrad eller Kiev; disse kurser har kunnet benyttes af studerende med 2-3 års gymnasial baggrund med russisk.

De seneste års social-økonomiske udvikling har skabt nogen problemer; dels er der opstået vanskeligheder for Landsforeningens egne russisk-lærere, der ofte har haft undervisningen som deltidsbeskæftigelse, men har fået begrænsede muligheder for at påtage sig sådant arbejde, dels gør betingelserne for de universitetsstuderende det ofte vanskeligt at kunne rejse til Sovjetunionen for et halvt eller helt år ad gangen.

Hele russiskundervisnings-området må underkastes en nøjere vurdering, således at de stående tilbud fra sovjetisk side kan udnyttes optimalt.

FILMVIRKSOMHEDEN

Landsforeningen får løbende fra SSOD stillet en del dokumentarfilm til rådighed, såvel 16mm som 35mm versioner. De fleste er med dansk tale og derved et vigtigt aktiv i informationsarbejdet.

Da Landsforeningen ofte modtager flere kopier af den samme film, er der med Folkefilmen (Dan-Inå Film) indgået den aftale, at Folkefilmen får nogle 16 mm kopier stillet til rådighed til distribution gennem deres kanaler, mod at Folke-

filmen vedligeholdes filmene og i øvrigt vederlagsfrit stiller dem til Landsforeningens rådighed; i kombination med Landsforeningens egen beholdning er der derved skabt et grundlag for en fleksibel benyttelse af de sovjetiske dokumentarfilm.

35 mm filmene kan af tekniske årsager fortrinsvis kun benyttes i Venskabshuset i København, mens 16 mm filmene kan anvendes bredt i lokalforeningerne, på skoler, biblioteker og institutioner i øvrigt. Filmene har vist sig som et godt supplement til udstillingsvirksomheden og har fundet en god anvendelse i forbindelse med arrangementer under festuger i købstæderne.

På spillefilmsfronten er mulighederne mere begrænsede, dels på grund af formatet 35 mm, dels på grund af omkostningerne forbundet med forevisningerne (Landsforeningen har praktisk taget ingen spillefilm selv), men i samarbejde med Dan-Ina Film, Sov-Eksport Film og ambassaden har der dog i perioden løbende kunnet vises sovjetiske spillefilm i Venskabshuset i København; andre lokalafdelingers muligheder herfor er betydeligt mere begrænsede af de nævnte tekniske og økonomiske årsager.

En speciel indsats er ydet i forbindelse med filmsinstruktøren Tørk Haxthausens optagelse af 2 dokumentarfilm i Uzbekistan i sommeren 1982 for Statens Filmcentral; Landsforeningens bistand har her været af væsentlig betydning for projektets heldige gennemførelse.

Efterhånden som Landsforeningens film-potentiale vokser, er der behov for en større indsats for, at det bliver til større gavn for en større del af afdelingerne og potentielle interesserede uden for København.

KONCERTVIRKSOMHEDEN

Ud over den aktivitet, som Landsforeningen udfolder i forbindelse med arrangementer med de kunstneriske ensembler under kulturdagene, har Landsforeningen stået som formidler af koncerter i andet regie. Hvert år har ungdomsturistskibet "Baltika" anløbet dansk havn 2 gange, og med det ledsagende amatørensemble har der været arrangeret offentlige koncerter eller koncerter hos kollektive medlemmer.

Endvidere har Landsforeningen været behjælpelig med at skaffe engagementer til de ensembler, der har været som gæst hos Land og Folk Festival.

Egentlige kommercielle engagementer har der været få af i perioden. I 1979 var Landsforeningen vært for en cirkusgruppe under kontrakt med Sojuz-Goscirk; gruppen turnerede 1 måned rundt i Danmark i samarbejde med ARTE, men i modsætning til tidligere år var mange forestillinger for Landsforeningens egen regning og risiko, hvilket var meget ressourcekrævende.

I 1981 blev der indgået aftale med en statslige sovjetiske koncertorganisation Goskoncert om et gæstespil med folkemusikgruppen "Kalinka"; gruppen optrådte på Roskilde Festivalen efter forudgående ønske derfra og blev derefter engageret af Dyrehavsbakken til optræden på friluftsscenen.

Landsforeningen er i perioden blevet tilbudt flere ensembler fra Goskoncert, men de har været af et sådant omfang, at der på grund af de store omkostninger ikke har været mulighed for at sikre aftagere nok til en rimelig tourné i Danmark. Landsforeningen har ikke kunnet forsvare selv at tage den økonomiske risiko ved koncerterne, men har kun villet stå som formidler.

Det er i øvrigt et generelt problem med store sovjetiske gæstespil i Danmark, at der normalt kræves minimum 7-10 dages ophold, for at få dem hertil, og det tilsvarende antal koncerter er i dag uhyre vanskeligt at honorere.

SEMINARER OG KONFERENCER

Landsforeningen har deltaget i de årlige Nordiske Møder mellem de nordiske foreninger for venskab med Sovjetunionen; på møderne har været diskuteret overordnede, aktuelle spørgsmål af fælles interesse ligesom der har været en frugtbar udveksling af erfaringer med foreningernes virksomhed.

På samme basis har Landsforeningen deltaget i Nordisk Ungdomsmøde i Finland i 1980 og selv været vært for et sådant i 1982.

I samarbejde med Foreningen for Tysk-Sovjetisk Venskab, DDR, har der i 1979 været arrangeret en studietur til foreningens Rostock-afdeling og sammesteds arrangeredes i 1981 et seminar om Sovjetunionens fredspolitik.

I 1981 arrangeredes i Litauen et seminar med 15 deltagere til forberedelse af de litauiske kulturdage samme år.

I 1979 arrangeredes i København og Horsens et seminar om skolespørgsmål med deltagelse af 23 sovjetiske skolefolk, og som gensvar arrangeredes i 1982 i Moskva et seminar med deltagelse af 30 danske skolefolk og psykologer.

I 1981 gennemførtes i København et organisations-kursus for aktivister i Landsforeningen.

ØKONOMI

Landsforeningens økonomi har i perioden været anstrengt. Den centrale økonomi har været karakteriseret af stigende udgiftsposter i takt med samfundets almindelige pris- og lønstigninger, medens indtægterne ikke tilsvarende har kunnet følge med; specielt de vigende indtægter fra rejse- og koncertvirksomhed har kunnet mærkes.

Den stramme økonomiske situation har måttet imødegås med besparelser, bl.a. ved nedskæringer i lønnet personale, og i højere grad anvende aktivister.

Landsforeningen har tidligere i nogen grad kunnet opnå tilskud fra kulturministeriet og kommunale fonde, men de almindelige sparebestrebelser har også her gjort sig gældende i løbet af perioden; tilskuddene har i øvrigt aldrig været givet som generelle tilskud til virksomheden, men udelukkende til konkrete arrangementer, f.eks. udstillinger og koncerter.

Et specielt problem har været provinsafdelingernes økonomi. Der har i beskedent omfang været ydet tilskud fra den centrale kasse, når presserende behov opstod, men det har aldrig været tilstrækkeligt til at skabe en sund lokalafdelingsøkonomi. Nogle afdelinger har i et vist omfang kunne skaffe sig indtægter ved lokale arrangementer, men mulighederne herfor har været ulige fordelt.

Der er behov for snarest at få etableret en egentlig ordning af afdelingernes økonomi, således at mulighederne for en mere langsigtet planlægning af den lokale virksomhed kan finde sted.

BILAG 1.

Oversigt over kollektive medlemmer af Landsforeningen

Centralt/København:

Kvindeligt Arbejderforbund, afd. 5

Dansk Typograf-Forbund

Jord- og Betonarbejdernes Fagforening, Kbh.

Fællesklubben B og W, Øen

Bygningssnedkernes Fagforening, Kbh.

Byggefagenes Samvirke, Kbh.

Murerarbejdsmændenes Fagforening, Kbh.

Havnearbejdernes Fællesforbund

Børne og Ungdoms Pædagogernes Landsforbund

Oktoberkoret

Danmarks kommunistiske Studenter - KOMM.S.

Venskabsklubben Kaukasus

DKP Ølstykke

Den Røde Højskole, Svendborg

Brøndby kommune

Store Nordiske Telegrafelskab

P.I.E. Transport A/S

F.L. Schmidt og Co.

Anhydro A/S

A/S Niro Atomizer

DISA

Dan-Ina Film

"Det ny Liv"

Simonsen og Weels Eftf.

Erhvervshæmmede af Frihedskampen

Sømændenes Forbund x)

Murersvendenes Fagforening, Kbh.x)

Tidens Højskole x)

Metal Kbh., afd. 4, afd. 12, afd. 13, afd. 14 xxxx)

Rysensteens Gymnasium, I Y og B x)

Fælles Kurs Klubben x)

Hansa Folketurist x)

Hvidovre Kulturråd x)

Lager og Handelsarbejdernes Forbund x)

Odense: Slavisk Fagråd, OUC x) og KOMM.S. Odense x)

Esbjerg: DKU x), Fælles Kurs Klubben x) og Sømændenes Forbund x)

Aalborg: Specialarbejdernes Fællesledelsen, SID Nr. Sundby.

x) = nytilkomne i perioden